

OPINIONS

LA CASSET*Xavier Vinader*

12

ESTAPE RESPON*Toni Cañís*

13

L'OPINIÓ DE PERE GIMFERRER*Lluís Bonada***EL VISC ENGANXADIS***Martí Domínguez*

14

LA LLENGUA SALVADA*Joan Garí*

15

UNA PAU JUSTA IMPOSSIBLE*J. J. Pérez Benlloch***LES VERITATS D'UNA GUERRA***Pere Martí*

16

FILLS D'ELLS**PER A NOSALTRES***Llibert Ferri***LA GUERRA DE CIVILITZACIONS***Miquel Payeras*

17

ENVEJA O JUSTÍCIA?*Toni Cañís***INSEGURETAT I DESCONFIANÇA***Glòria Marcos*

18

MARATO*Joan F. Mira*

82

De vegades, molt rarament, algunes dates cronològiques es transformen en conceptes abstractes. Aquesta és una bona manera de comprovar si un esdeveniment qualsevol marca un punt d'inflexió històric real o sols és una anècdota intranscendent. És habitual associar referències temporals, com ara el 14 de juliol del 1789, el 23-F, el Maig del 68, etc., a determinades idees i actituds, més que no pas a fets concrets. Fa pocs mesos, una data ben concreta –l'11 de setembre de l'any 2001– es va transsubstanciar també en un concepte rotund. "11-S" és una expressió abreujada que a hores d'ara significa coses molt complexes, la majoria de les quals encara ens semblen contradictòries o inintel·ligibles en la seua immediatesa. És probable que, una vegada superada la inevitable commoció, el sentit d'aquesta data adquireixi un significat més definit i coherent, i ajude les generacions futures a no repetir certes errades. De moment, però, hem d'accontentar-nos a explorar minuciosament i des de tots els angles possibles aquell 11-S que, segons alguns, constitueix un petit tast d'allò que pot arribar a ser el segle XXI, si no hi posem un poc de seny.

En aquest primer número de l'any 2002, EL TEMPS ha volgut centrar la mirada en un d'aquests angles, tan nombrosos i variats. En qualsevol cas, la tria d'aquesta perspectiva concreta, la que situa Occident davant de l'espill, no és casual. Des de l'11 de setembre ençà, qui ha estat permanentment davant de l'espill ha estat el món islàmic, no pas l'occidental. De l'Islam, se n'ha parlat molt, potser massa i tot, i no sempre amb coneixement de causa. Paradoxalment, la noció d'Occident, l'hem donada per suposada, potser perquè no ens apatia gaire gratar en una superfície que sovint amaga sediments inquietants. O potser perquè, en circumstàncies com aquesta, l'últim que cal fer és mirar-se el melic i trobar-lo meravellós. En EL TEMPS no pretenem això, però tampoc el contrari. Simplement, volem plantar l'espill davant nostre i, amb el record encara viu de l'11-S actuant com a referent comú, veure què hi queda reflectit, què hi apareix. El lector podrà comprovar fins a quin punt estava justificat aquest canvi de perspectiva, si més no com a complement necessari d'altres enfocaments molt més transitats en l'actualitat.

Val a dir, però, que aquesta mirada cap a nosaltres mateixos resultava pertinent molt abans que el cor de Manhattan fóra devastat. L'11 de setembre ha actuat de revulsiu a l'hora d'encarar una qüestió que s'anava covant des de fa molts anys. No estem parlant de Bin Laden, ni dels talibans, ni de res per l'estil. Ens referim a coses més abstractes i també més difícils de plantejar –tant que, com hem dit abans, hem optat per donar per suposades–. Quins són els trets definitoris de la identitat occidental, si és que existeix? Com ens perceben les persones que participen d'altres identitats culturals i provenen d'altres vicissituds històriques molt diferents a la nostra? Quines imatges ens retorna l'espill quan tenim la gosadia d'enfocar-lo impúdicament davant nostre? Qui som, com som, què volem ser? Per què provoquem una confusa barreja de fascinació i de prevenció en aquelles persones que ens contempen des d'altres paràmetres culturals?

Respondre aquestes preguntes no és senzill. Hi ha un enorme risc de recaure en el perspectivisme exotitzant d'una certa antropologia *demodée*, en la perillosa autocomplaença d'un determinat etnocentrisme encobert, o bé en l'actitud neuròtica i autopunitiva d'algunes visions ultracrítiques del pensament occidental actual. Per bandejar aquests tres paranys –gens infreqüents, dit siga de passada– hem donat la paraula a autors que, dins de la seua àrea de coneixement, estan prou familiaritzats amb el complex joc d'espills de la diversitat cultural. Els hem convidat a parlar de nosaltres des del coneixement dels altres. Perquè els altres, en definitiva, són el nostre espill.

“Aquell 11 de setembre constitueix, segons alguns, un petit tast d'allò que pot arribar a ser el segle XXI”